

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬ КУНЭ АДАСТА

«Атомед» б/х бэлтгэж үүснэрийн арбүзүтүүн нэлэсэнчилээ

дэр тосон ардыаарьгар баг-
таагариалан Агаартан "Аго-
ээд" баатһытай хайхайтэеб
аагтанин тагна суулар масса-
нааны бэлэх ылаа, нөөсө Хайх-
сытан Дарбий" б/х (ИП ОН Кир-
риллина) электролизорубинаны,
үүүс Чуралчынтан Бөрлэнгэ
б/х (ЮИ Челалов) микрополи-
най оёогулан наарааламачи-
лар, Эмис эг" номинатор
ЯС Каргузов, элбэх араастах
ооруот айһа өгэмтэни тэгэнт
Дирин орто агрокооптата
эмсэ анал номинатор үнхсэн
радиотелефон балах туттулар.
Манна дарган этгэххэ, маных

Томай язһамаһыны башыры чыгуу
жаһаһыката Е.М. Сымоненко

"Байылым тиртөн" конкурсуна уюмга дың көргөн кыттылыгыттан Арыынаахтан Егор Михайлович, Анастасия Андреевна

Дүрөз күн биз ар кимиз түтүнүн-
нөн сыналган бирөөстөрдөх эо-
терелпэ тэнгээнин, огуола
оволорун келсе, аэробизар эа-
астар-кылаастар буолулар

Наталия ИУКОВА

СҮҮРҮҮ, ХААМЫЫ – ДОРУОБУЙДА ТӨРДӨ

1994, 1995, 1996 сс.
төрөсбүтүр 800 м сүүрүүдүрлүр
сартыа 11 уул тахыабытыттан
бастааы көмөтөн 2 муу. 02,06 сөк
көмбөт интернат-окуула
быыһа Миниа Руфур холкутук
бастаата. Ивэһиһа, үсүтү өмөт бу
окуула үөрөхтүһүр Проня
Слепцов (2 муу. 08,26 сөк) уонна
Валентин Варлаам (2 муу. 09,92
сөк) быһылар. Өмөт бу сыһарга
төрөбүт кырыттан 500 м
сүүрүүдүрлүр бастааы көмөтөн
интернат-окуулаһтан Нарыла
Картузова 1 муу. 58,21 сөк

Сүүрүү, бираанынхныг
Мярыла, Хатыла оркуулатын
буйлалдара үнүтэй бэлэвчлэх
кэли кытыкыбгыртан бэлэвчлэх
ишад. Улууус физический культу-
раге уонна спорте отдела "Напи-
длар крестотары" ыгытанын тэ-
рийини улахан көмөлөрүн ийин
улууус драматтын ыгыкка
отделлар, дым көргөн отделлар,
культура управлениелар, ГАИ
үлөтөспэрэр махталарын ти-
эрэспэр.

Александр СЛЕПНОВ.

Хаймат бичээс бэрлэлэр графика: 16 ч 00 м. Бичээс бэрлэлэр: 16 ч 00 м. "Сана олох" редакционной-издательской хэлбэрүүк 21.09.2011 с. офсетка бичээтээнэ.
Адырһа: 678670. Чуралһын сал, Кэрл Маркс уул, 26 "а". Индекс: 54907. Хаймат нэдиэлэ үстэ: олтуруунуукук, элпирга урина субуотата тахсар.

УЙГУ КЫХАТА

"Чурапчы" ТХПК "Сага олох" хаһыакка анал сыһыарыыта

№ 7

2011 сыл
Баладан
ыйын
22 күнэ
Чэппиэр
№№ 126-127
(10375-10376)

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Сыл аайы тыа хаһаайыстыбатын эйгэтигэр бастык үлэстэргэ анаар Саха Республикатын Президентин Грантын "Сүөһү иттиитэ" салаага 8 баһыыны хаһаайыстыба ийигэр килэрэ Чурапчы улуустаттан "Комплекс" б/х (салайааччы М.П. Михайлов) тиксипитинэн истинник эбэрдэлиибит! Итинниктин үлэстэригэр өссө үрдүк ситиһиэлэри, түс олохторугар дьолу-соргуну, чэпчэп доруобуйаны бары үтүнү баҕарабыт!

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета
«Чурапчы» ТХПК коллектива

ЫНАХПЫТ ЧИЭПЭРЭ КЫТАРААБЫТ

Баладан ыйын 15 күнүгэр ТХУ тэрийиитинэн "Улууэска племенной үлэ уонна ынары буоһатын турута уонна сорукара" диир бопсуроону дүүһүлүһүгү мунуах буолла. Мунуахха нэһиликтэр тыа хаһаайыстыбатыгар специалистара, ветеринарлар, начальники ИИСтаросты, ТХМ сүөһү иттиитигэр уонна племенной үлэгэ дьар-таманын специалистара Т.А.Протопопова, А.П.Петрова илгиттүүлэр. Кэпсэтинин үлүүс баһылыта С.И.Иковлев, ТХУ начальнига А.С.Филиатов салгыттылар. Сүрүн иттиитини үлүүс племенной үлэгэ специалистка Е.А.Никонова уонна кылабыллай зоотехник Н.М.Адамов өгөрдүлэр. Онтон иттигэххэ бу үлэгэ туруктуу мөлтөбө көһүнү.

Ол курдук быһыл улуу-спутугар 10767 ынах ба-рыттан төрөөбүтэ — 8024, кытараабыта — 2743 тобо. Төрөөбүн (дөһөкк) ынах 745 бырыһыанга тэти-хит. Ол аата уоккы ынах-чыттыр кытараабыт, көрдөрүү 2009 сылга — 3, 2010 — 82 бырыһыан-дыт. Былырыныгыттан быһыл 7,5 бырыһыаннан таннары түспүт. Олус мөлтөх көрдөрүү.

Ынах буоһатыгытар Хоттор — 59,6, Одьулун — 61,8, Төлөй — 63,4, Кытаа-нах — 68,2 бырыһыаны си-тиһэн ордуу куһаранык үлэстэбэтэр.

Бир кытарах ынах сылаары дохотун нэ-ройин сылаалары 25 тыһыанга солкубайынан аахтаах, улуустут кыта-рааһыттан барыта 69 мөлүүн кэлиэхтээх хар-чыны сүтөрбүт. Ча, бир, илгитэн үгэн бириг да ылыт буоллар 20-н тахса мөл. килэрэн сөп этэ. Ол сүрүн биригэнигэни ис-кусственик сизмэлэһин мөлтөбө уонна оҕуһунан сөлүһүн кылабыллага буолар.

Улууэска 30 техник-осе-менатор үлэстэр. Кинилэр 3305 ынара, уоккы мөлтө-х 32,8%-н сизмэлэһиттэр. 17 нэһиликкэ 88 атыр-оусу баара учуоттаммыт. Олортон 4(1) ара көрдүбүтэ эппиэттэр племосу баар эбит. Онтон атына барыта түбөһүк, кэм талыһынан иттиит, үккэ борооску, тыһаас оустара үһүлэр. Бир оусу норуускатын 40 ынаһынан аахтаах ити 88 атыр оусу 4400 ынары ууланнарыахтарын сөп үһү. Олорго ити 3305 сизмэ-лэһит ынахтары эппэххэ 7705 тахсар. Оччотугар 3062(1) ынахха атыр оус-пуг тийбэт. Дьэ итинэ-агыр оусу тийбэттэр атыр эбит 2743 ынахпыт кытараабытын сүрүн

торуөгэ. Онуо ким буруйдаарыт, туох биригэнигэ баалла-рыт? Мунуахха эппиэт-төн иттигэххэ, онно сүөһүлүк дьон баһыла-рыа кылабыллага уонна төрөһүн үлэ иттигэтигэр манньк баһылыгына үккэбүт. Ол курдук, үгүс ыаллар 300 солкубайы кэ-рейэн сизмэлэһэ сатаабыт-тар уонна "мин ынарым атын дьон оҕуһунан босхо эрэ ууланна" диир ой-са-наа баһылыгыт түкүгэ эбит. Маны таһынан нэһиликтэр салалтала-рын, специалистарын иттигэтигэр сизмэлэһин уонна саптары, боруода атыр оустары булууга, уларьыгыга ханнак даҕаны сүрүннэһин оҕоһуллубатаар өйдүү, тэрийи үлэ ытыллыба-тарын түмүтөр манньк баһылы үккэбүт. Ол түмүтөр ынары оҕуһунан саптары бопсурооһа дьа-алатынан устан ити ынах-пыт чэппэрэ кытараабыт.

Аны сүөһү боруодатын тупсарыла племенной атыр оустарынан хаа-чылыла туох да үлэ бар-батаа дьэххэ сөп. Ону ити 88 атыр оустан 4-дэ эрэ элбэтэ эппиэттэр. Ол түмүтөр буоһатыны түбөһүк атыр борооску-лар, тыһаастар быһаар буолан сүөһү боруодата мөлтөб, боруудукуйа ач-чаһыагар төрүүт буол-бут.

Мунуахха племенной хаһаайыстыбалар турук-тары туһунан кэпсэтин-нэ барда. Улуустутугар 2 ара толору ситит ынах сүөһү племенной хаһаай-стыбалара бааллар. Ол Төлөй "Азаана" б/х (сал. Е.А.Адамов) барыта 95, ол иттигэр 53 ынара, Чакыр "Тоох" (сал. Н.И.Неустроев) барыта 131, элэртон 57 на-нардаах хаһаайыстыбала-ра. Маны таһынан племен-

ной хаһаайыстыба буолар-га кантэсттарын "Ком-плекс" (Одьулун) — 110, "Чаран" (Болугур) — 51, "Ыадыгы" (Сылап) — 156, "Тура" (Мугудай) — 50 төбө, барыта 427 ынах учуона туурар.

Племенной хаһаайы-стыбалар сүөһүлэрин аһылыга тийбэтинэн көрдөрүүлэрэ намыһары уонна нэрийи эрдэ аты-лаан солбук ынахтары ситэ хаһаары иттигэр иттигэ баһылыгынан ыһылына.

Мунуах бу бопсуро-тары дүүһүлүһэн баран ким дуураары ыһылы.

Олор иттигэр племен-ной үлэни, искусственик сизмэлэһин үлэстэригэр тун-сарар дьаһаллары ыларга, осеменатордар хамнаста-рын бюджеттөн толүүртэ туруорсара, хас нэһилик-кэ аайы племенной оустары булууга үлэни ыларга уу-раахтаныа. Маны таһынан атыр оҕуһу тутар дьонго (ыалга) түбүлэһинэн би-ригэһэхтөөтүтүн 200 сол-кубайы төлөөбүнү олох-туурга рекомендация ыһы-лына. Ол иттигэр пле-менной атыр оустарынан толору хааччылыгы, сиз-мэлэһин, ынары буоһаты баһылыгыттан нэһилик-кэ, түбүлэһит мунуахта-ры, кэпсэтиннэлэри, өйдүү үлэстэри ыларга көрдөбүт туруорулуна. Бу нэһилик баһылыктарын, тыа хаһаайыстыбатын спе-циалистарын үлэстэригэр би-ригэһэхтөөтүтүн булу-луохтаах.

Түмүтөр сылын аайы ынахпыт чэппэрэ кыта-раттаһытына өгүбэһит билэр. Ол итин бу бопсу-руоска хас биригэ сүөһүлүк кэһи, тустаах салалта куннэри кылабыллага булуох-таах.

Пресс-кэп.

ҮҮТ СОБОТУОПКАТЫН 8 ЫЙДААХ ТҮМҮГЭ

№	Нэһиликтэр	2011 с. 8 ыйын сорукара	Туола (тн)	%	Миксэти	Аасыт ыйа
1	Арыылаах	305,9	298,43	97,5	IX	III
2	Алар	334,0	306,2	91,7	XIV	IX
3	Бахсы	304,3	314,8	103,5	IV	I
4	Болтоно	217,4	235,1	108,1	III	VII
5	Болугур	460,1	429,4	93,3	XIII	XIII
6	Кытаанах	316,1	254,1	80,4	XVII	XVII
7	Мугудай	363,7	371,1	102,0	V	IV
8	Соловьев	538,1	537,2	99,8	VI	V-VII
9	Сылап	651,0	635,2	97,6	VIII	XII
10	Төлөй	334,7	278,1	83,1	XVI	XV
11	Одьулун	430,5	485,7	113,3	I	V-VI
12	Хадаар	417,9	391,1	93,6	XII	X
13	Хатылы	312,4	310,8	99,5	VII	XI
14	Хайахсыт	312,4	263,8	84,4	XV	XVI
15	Хоттор	534,5	517,8	96,9	X	VIII
16	Чакыр	507,6	485,7	95,7	XI	II
17	Чурапчы	190,8	207,9	109,0	II	XIV
Улус үрдүкүтэ		6531,5	6324,4	96,8		

Көстөрүн курдук 7 ый устата сорукаһытын аһара толорон иттигэ буолуу-хытына атырдаах ынары кэһиһи билэрдэбит. 8 ый түмүгүнэн 207,1 тоһоһон баһааммыттан иттигэ ыан иһэбит. Онноһор былырыныгы атырдаах ына-наар быһыл атырдаах ынары (бир ыйга) 36,2 тн арыйары баһытыт. Дьикси-нигэһэхтөөтүтү.

Ол сүрүн биригэнигэни бопсурооһа үчүгүдүк тэрийбиккэ манар ынахтары мааскабайдык сыһыла ыһан кэһиһи, кураанаһынан содула буо-лук сөп.

Аасыт ыйга Одьулун нэһиликкэ (баһылык Ефремова Л.В. 8 ыйдаах баһа-амыт 113,3% -и толорон VI-с миксэтигэр I-га, Чурапчы (Оксенников И.И.) — 109,0% XIV-тэн II-ка, Болтоно (Покров Н.Н.) — 108,1% VII-с миксэтигэр III-ка тах-сан үчүгү көрдөрүүлэһилэр.

Онтон Алар, Бахсы, Мугудай, Төлөй, Хоттор, Хайахсыт, Чакыр көрдөрүүлэрин лаһа намыһаары. Маны кураанаһынан түмүтөр мөһирөн тийбэтинэн баһаарыахха сөп. Быһылы үүт соботуопкатын сорукара — 8800 тоһо. Аны хаалбыт 4 ыйга — 2475,6 тоһаны туттарыахтаахпыт. Аасыт сыл кэлиннэн 4 ыйга 2177 тоһа соботуопкаһымыта. Онуо быһыл быһа-рылаһыттан хаалбыт кэмгэ 298,6 т. албур туттарар соруу туурар.

Бу соруу толорорго нэһиликтэр баһылыктара, специалистара, бирдэ-лэһи сүөһүлүк ыаллар бута бары эппиэттэһин толору өйдөн, бир даһы ынары уолларбаһа толору ыан, үүт соботуопкатын сорукара толорор иһи бүтүүн кылаһыаһыт.

8 ЫЙЫН КИМНЭЭХ ТӨБӨ ҮҮТҮ БАТЫЛАР!

№	Хаһаайыстыба	Нэһилик	Салайааччыта	Ыабыт үүтэ (кг)
1	"Мындагайы" ТХПК	Болугур	Синцев А.И.	95036
2	"Комплекс" б/х	Одьулун	Михайлов М.П.	88489
3	"Чаран" б/х	Болугур	Лукошова М.К.	72318
4	"Эргис" б/х	Соловьев	Петров С.Д.	71338
5	"Көлүк" б/х	Арыылаах	Борисов Н.Н.	69075
6	"Куола" б/х	Сылап	Трофимов П.Д.	68110
7	"Киров" б/х	Бахсы	Местников В.В.	64048
8	"Кырмах" б/х	Алар	Лыткин Н.Н.	61217
9	"Тоох" б/х	Чакыр	Неустроев Н.И.	61028
10	ИП "Барашков"	Одьулун	Барашков А.С.	55221
11	"Олокоос" б/х	Төлөй	Смирнов В.В.	42760
12	"Азаана" б/х	Төлөй	Адамов Е.Е.	32573

Е. ШАДРИНА, үүт технологи

ЫАННЫКСЫТТАР СЫНЬАНА БАРАЛЛАР

Сибирскэй тутул эстигиттөн хот-тон хонуу үлэһиттэ, ордуу ына-ныкыттар чутас — ынах, ордуу омук сирдэригэр күүлэйдн, сыһыан баһылыга сүөһү кэһиһи этэ.

Онтон бу күнүгэр улуустуттан уһун кэмгэ урун илгити дьэһэ сыраларын бирэһи таһаарыахтаах үлэһит 9 ынаһыккыт сыһыан, туристы барар буолулар.

Ол курдук, Чакыр Носовича К.В. ("Тоох" б/х), Мындагайыттан Захаров Н.Е. ("Чаран" б/х), Мугудайтан Синцев В.М. ("Тура" б/х) Кы-тайга 7 күнүгэ туристы барыахта-ра, таарыччы Норуоттар илэ арды-ларыаһа тыа хаһаайыстыбатын быһытаһа — дьарбанкара сыһыахта-ра.

Арыылаахтан Захаров Е.Р. ("Ку-гас" б/х), Болугуртан Павлова Е.В. ("Мындагайы" ТХПК), Одьулунтан

Сибирякова М.Е. ("Комплекс" б/х) Москвага "Вос Чагда" санаторийга 18 хонука сыһыан, элбэтэ айнаһахта-ра.

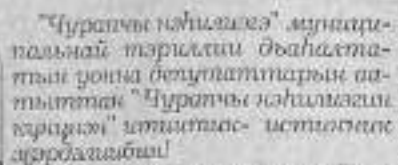
Онтон Болугуртан Игнатова М.Н. ("Мындагайы" ТХПК), Мындагайыттан Федорова З.Г. ("Тоох" б/х), Төлөйтөн Смирнова А.Д. ("Олокоос" б/х) Дьо-куускайга "Хоту" санаторийга сыһа-аһахтаа.

Бу үлэһиттэр кэлэр-барар айаһарын ороскуотун, путевкаларын сыһыттын үккүн тэригэлэре уонна ТХМ толүүхтэра.

Бастыг ынаһыкыттарбыт этэһи сыһыан, үчүгүдүк сыһыан-нан, элбэһи, күүлэйдн кэлэһи-тэр баһыаһыт.

М.М. САВВИНА,
ТХМ иттигэр-билээр
кэһиһи специалистка

УВААСТАВЫЛЛАХ ЧУРАПЧЫ НЭБИЛИЭГИН
ОЛОХТООХТОРО, ЫАЛДЫТТАРА!

2011 оны 9-р сарын 1-н өдөр, бу

Нэлтийнхэл бары ололттойторнууд, ыалдынтта-
рыгд түрлэн доройтогчид, үеү ирүүсдээсээхнэри,
ирмэлч гэмэлчнэри, сүмтнхмэри бугднэри. Олор-
түмэлбхит түтсэригд түмтнхээх үзэн, алба нэр-
түтнхмэри бхтнхэри, хэблс олор түтнхүүсгд, Гү-
дэлтнхмэл адхлн өрө түтнхүүсдээхмэлч, үмэлч.

И.И. Остроменников,
"Чурапчы кайгылары" МТ балылыгы.

СПОРТСМЕННАРБЫТ СИТИЙИЛЭРЭ

Сылын аайы
ыстылар спорка
Чурапчы пэһили-
гин тэристэларын
күрэхтэһинэлэрэ
түмүктөннө. Тэ-
хнологиялар араа-
хыт, саймактык уула-
баруунуларга күөн
ОДКХ, кири ба-
ФКС, ЧРОСЛО ха-
а актылыбартайдык,
аһинииксикти кыгын-

Чурагчдыбыг спортсманай үрдүк аата кизин айгыр дуорааннаахтык айтчанан кимиз, айтчанай да турдаа. Улуу кизини спортсменнара кизиниз билдэр-хөстөр мускетан ысаллар. Спордунан, физиче-

рытгалар болохуун арахсан нольбол, теннис, саахымат уулза да атын көрүнүсүгө күөн көрүстүлүр. ОДЫХ, кини балыша, ЧГФКСИ, ЧРОСИО хаммадалара актыбыноайлык, үрдүк тэрэһиникертик кытын

НЭҢИЛИЭКПИТ ТУПСАРЫН ТУҢУГАР

П.Р. Кривошапкин (уңгадан бастап) бастың үлөһүгү

Хатан" ХЭТ 2010 сыллааха олунньу ый 8 күнүттэн тэриигин үлэтин сардабылга. Тэрииге барыта 20 үдүһүттээх. Генеральнай директоруохан Сүлүс Владимир Дмитриевич, директору үлэ-хамнас чааһыгар солбуйааччы Духанов Василий Васильевич, кылабылнай инженер Осипов Геннадий Николаевич, бухгалтеруохан Каженина Прасковья Гаврильевна үлэлиһиэ.

Салтан ордул наһилманыңар
өгсүм өмүрүмдә эңгелдә суох, үтүө

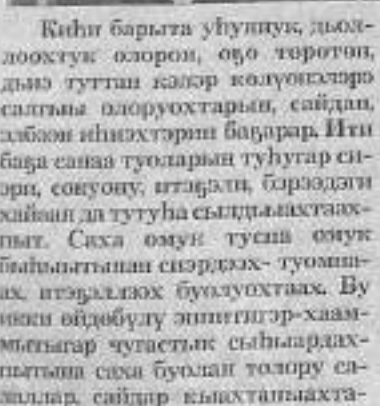
Анал
муннуул
лубут
нхитгээх
бодуураас
таахиаг 1
процентаах
MTЗ трак
тор уонна 2
рабочай

үзлэлчил-
лор. Фе-
ьт 2 массын-
мээр төстө-
өдү хомууу-
хлын туора-
ышан үзлэл-
сайныгтар ин-
торугтар туар
1-кы нүмөр-
квартирлар
овой турба-
а уонна вод-
дирдэбит. Бу
онд ЧУФКС

салгалта маяна бичагчиг хялтыгныг үзлэл, бу дывал оллохго туреник кивригити бэлтгитиби. Ленин уулдуса 91,93 уонна Октябрьский уулдуса 2 турар уопсай дивизитер туалеттигити салгалтыг туттубут. Балхана алааһыар баар үс улсай дивизитер ааһара уонна түннүктэрэ өрөөнүнэн ааһар. Курортный уулдуса 5 күнүрдөх дивизитер ааһар, проводкити өрөөн, ааһарыбай турултанын салгалтан тартан уларыттыбыт. Уонна бу дивизитер оллохтоокторун кордөһүүлэринэн кивригити үс өгүүн эмиз уларыттыбыт. Мапы таһыан Константин уулдуса 17 күнүрдөх дивизитер подвезд иккисиги уон проводкити уларытан капиталтай өрөөнүн өнөһүлүнэ. 2-с кивригити турар балконилах дивизитер капиталык дивизитер промисвалитиан ыраастана. Константин уулдуса 18 уонна Ленин уулдуса 39 күнүрдөх дивизитер хаччылар уу култан смюкст иһэ ыраастына.

Турапчыбыг ыраас буларын туһугар ийилик дьаһалтатын ыкта ыкса сибээстэхтик үлэли-
бит.

В. ДУРАНОВ,
директоры солбуйлагчид

Хайрхан баатар үгээ духуубай төртүтээх булар. Оттог саха духуубайи күүһэ Айыаларта түмүлмэ сыһылар. Айыалар дэли Саха саванна үрдүк идиһэ буюлуктаах. Үгэстөр бары үрдүк Айыалары кытта сатам-нээктэр. Жас ый айыы ханнак эрдэ Айыал дөһөтө чуһалһыр. Арда-дөһөтүгэр мытыллар туомнар, үгэстөр ити Айыалары кытта сыһыланнаан сытыллыаллар. Өлүмүлүгүт дийан бэйэлэригэр туһанарбык, үрдүк Айыалар

ҮРДҮК АЙЫЫЛАРГА СҮГҮРҮЙЭН

суоллара арыллан кэлэн, кэһи истурута, олорго тулгуру эти. Айыаллар куустара, тылынара хаа бэйрдии кэһи кутугар-сүрүтүр инэ сыдылар. Оттоно бэрбэһи аналбыт динэн кулпугутун-сүрүтүтүн сайыннарары бусдубуохтаах.

Үрдүк Айымаларыг зийнээх дыйар куустара тутуй-ханыгы?

1. Аймалыгт айымналыгх аюу кордорер. Тус байз, уаскылыг айгн ордортор, ыччарттарс борилан бара турар, үчүтэй үчүтэйинен, кууаан кууарынан Оюг кууутуи, эйгитини үчүтэй ара өтүгүн саймалыгхтайыг.

2. Ийнхэлхэт жинхэнэ ай-
ыгдлын сэтгэмжтэр хуус. Ийн-
ахыг чөл буудуута, кушут өд-
буудуутд төрдө.

3. Дундговь Аймгийн кишиндх
дугууру, тулууру нэгэрэр Кишин
алтайн- 102 ойунз, сарьсгаах
сагаанан, тохөөлнөөх толкуйу-
нн орохоторхын үүнз- сайдин
киши

4 Хөтөй Аймаг оро
ногтоуулахуу керлөрөр
Түмстүүлэх, тэрийлүүлэх, со-
монлобуулах, ил-эйз таллах

ах илнийн амжилтуун тусгүүр
ижилнах.

3. Уугуу Суурун-байзат сай-
ыннарынны кытта ситимнээх
айылда үөрөрү. Анал илбиги
үөрөрү талынан олох ооскула-
тн тэтигэн сайлларан сайды-
ахтаагыт.

6. Сун Двааныг жин: сурун
көтөр, күүнүржэ Вайэтиг са-
наатыг бигэ эрхэлэх кини ку-
та нэл буолан санаар батташат,
ыргыла ыларбат.

7. Дылыра, Танха, Вилэ - бу
аппыттык тирэтирэн,
күннээртүнэн доолхонон, сар-
сыгытыны аарыны.

8. Одуу, Чыгыс, Одуу хаан
огчуутунан үрдүк хайалар, дө-
риг өрүстөр, муоралар киниги
араначчылыр анализхтар.
Сире киниге көрөп байзы кыт-
та ситимий үрөнөхкэ буор ку-
тун чөл, бөрү буолар.

9. Үрүг Айны Тойон - бу үүнээрэр күүс, Кили Үрүг санаа буолан хас биирлиһиэс иһегэр баар. Иккэр күт уотун сылааһа.

Дыа, охиң тоғус үйә тухары

ҮН дылбут суола үһө үт
Айыылары кытта ал
тын дин, уон үйэ туха,

алшгстаах бауртхгсташыг дээн
«Чурагш нэшилэстэи күнүгэр»
Аршыгт Дыгэстэи тэлэгэстэиэр 9
үгэһ үрдүк Айшлышы кытта си-
бээстэиэр үрдүк аналлаах 9 сэрэг-
шэ турдурдэхпут.

Үрдүк халшанна олохтоох
тогус үрдүк Айыыларбын
үөрүүчү үксээр үрдүк аналбы-
тын түстүү турдуунар. Үчүтэй
харахтарынан корон үлэбитин
уһаттынар, үтэспитин
орухуйдунар!

Убог стабылама д'юмнут-
стабыт!

[illegible]

Надежда ЗАБОЛОЦКАЯ
Архивный директор
Саха Республикасытыг
культураҥны үтүлүүк үлэһитэ
Чураҥны улуунун Бочуоттаны
алохторуо

САНА ТУТУУЛАР

Быйыты 2011 сыла Чурапчы күтүгү көрсө балай да тутуу үлэһэрэ ыһтыллыһылар уонна үлэһэрэ бөҕө туруллар. Олуктурдун, кэпсэтинэй өрөмүөн чэрэтинэн Карла Маркс 29 нүмэригэр турар 4 квартыраалаах уопсай дьэе сана свалларга көбөрүлүүтүн 2 мөлсүүм-малаах аукциону "Арсенал-2020" дьон хаачыһтамалык эһитинэстэ-эх тэригэ кыһан, үлэтин бу күнүгэрэ туттарда.

Иккэ сылаи элбэх квартираллаах дьахтар өрөмүөнүгэр республиканскай бюджеттэн үп көрүлүтэ. Быйырын 3 мөл. 800 тыһ. көрүлүбүт буоллаһына, быйыл 3 мөл. 900 тыһ. көрүлүтэ. Ошон улуус уонна олохтоох дьаһалтала уопсайа 1 мөл. солк. уонна олохтоохтор 10% уйууһунар 5 мөл. солк. суумалаах өрөмүөн үлэтин аһарс көп-курсу "Мелюратор" ААО кыһан ТСЖ "Квартал 1" үс дьэитин ТСЖ "Квартал 2" икки уопсай дьахтарин

кырыһаларын өрөмүөнүн саралаа-тылар.

Благоустройство чэрэтинэи быйыл балай да үлэ ыһты-лыһа, 720 тыһ. суумалаах, үчүгэй көстүүлээх, аныгы тупсай онгоһуулаах 7 өр. площадкатын ТОС туруор-сууларына көрүүлээх-хараыы-ылаах буоларынан 6 дьэсад территория-ларын иһигэр уонна

биирараа Куоҕалы түөлбөүгү туруорулуһулар. Идьилин олохтоохторо олохтоох тутуу матырыаалынан өр. площадканын бэйэлэрин күүстэринэн тутан үлэ-рүтүлүлэр. Ошон бу сыла уоп-сайа 8 өр. оонһуур площадкыларга үлэ-лэхтэра.

Нэһилиэнньэ до-хуотунай чааһын улаатыһырыһа, быйы сүрүөтүн үүнүгэрэ, кэпсэ-инэ уунан хааччы-ы улахан суолта-лааһын өйдөөн, олох-тоох дьаһалта 6 ТОС-ка 100-түү тыһ. солкуобай уопсайа 600 тыһ. солк. эһин үбүлээһин быйы-тынан көрөн сайыагы уу сити-мин кэллэрингэ үлэ-

лэста. Вүгүтү турутуһан үс ТОС буулуһи ситэрин олохтоохторун уу-нан хааччыла. ТОС "Куоҕалы" 46 ыал, ТОС "Чарын" 96 ыал, ТОС "Спортивный" 150 ыал уу сити-мин кэллэрдэ. Куохара үрүрү "Мелю-ратор" ААО бөдөрөгүнэстээх сана быйыт онгоһулуһа, манна салды уу быраһтары уонна дьэитэтин үлэ-тэ ыһтыллыра былаһыһанар.

19-с «Мансаары оонһуула-рына» көрсө чааһынай олохтор ыал-лар олохтор дьахтар тупсай буо-лары ситиһэргэ үлэ бараар. Быйыл кини уулуссара олохтор ыалларга "Профстрой" ХЭТ тэригэ көтү-ө олбуордара көстөр өтүгүтэр 50% эл-чэтиһээх профинированный дьэ-тэр түтүтүлүһүлэр.

Ю.Ю. КСЕНОФОНТОВ,
дьаһалта сүрүтүүр
спецнальһа

ТОС-ОЛОХТООХ БЭЙЭНИ САЛАЙЫНЫ БИИР ЯЧЕЙКАТА БУОЛАР

Быйыгы улууспуттар, чуолаан Чу-рапчы нэһилиэгэр ТОС-тары тэриһи 2008 сылаан, "Чурапчы нэһилиэгин" дьаһалтата, баһылык И.И.Оконешни-ков баһычы көрүлээһининэн респу-бликада биер бастаһынан бу хам-саһыны саралааһыта.

Чурапчы курулук бөдөн нэһилиэг 6 ТОС-ка араарыһан олохтоох бэйэни са-лайыһы нэһилиэнньэни кытта үлэ-тэр күүс-көмө, тирэх бууһан барыта.

Ардаа эһэри бүгүтүнүү хабар

"Куоҕалы" ТОС үлэтин 2010 с. муус у-тар ыһтан саралааһыта. Обществейнай үлэни көрүлүүтүгүтү түмэһинэр биер са-һаһан ТОС председателини И.И.Мат-веевы уонна кини салбыһааччылаан бу үлэ-р элбэх уопуттаах Т.И.Феофанова-ны таланылар үлэ күөстүү оргуйар. ТОС иһинэн көпүрө 7 түөлбөүгэ дьону-сэргэни түмэн, тэрэһини муһуһтары ыһтылаан биһиһиһтэра, ол түмүгэр ТОС уопсай түмэһүүтүн ыһыах ыһан, олохтоохтору сүрэлэрин олус көтөхтүгүтэра, нэһили-

энньэ түмэһүүтэра буолуутугар түмүһтэра.

Дьа, ол түмүгэр Чурапчы нэһилиэгин ыһтар дьаһалла-рыгар бука бары түмэһүүлээх-тик, көтөхтүк кыһтан ман-һык ситиһиһилэрдэнэ кэллэ-бит:

- Сала Дьыһылаага ТОС кэ-рэгэтиһиһтэра - I микэста
- «Кыһыны атаарыһа» - I микэста
- Бий сирин - туомун түһэрин - I микэста
- «Дьаһаһа ыһыага» - I микэста

Огоһууһубут үлэһэр:

2011 с. - "Эри-лик" түөлбөү водопровод кириитиһтэра тэрэһини быйаһы олус тэпсэһээх-тик салайыт актив чыһы-һиһтэра Ф.С.Седалинцевара махталбыт улаһан, КВХа-ристовна салайар "Нэһи-ли" түөлбөү 2010 сыла водопровод кэллэрдэ, 2011 с. суолта ыһаа кутта, ор-пло-щадкатын оноттордо. Бу

элбэх ситиһиһи. Бу күнүгэрэ "Куохара" түөлбөү өр. площадката нэһилиэнньэ күүһүнэи турла, "Чурапчы күнүгэрин" көрсө үлэ-р кириэ, салайааччы А.М.Коронова олохтоохторун түмэ тар-дан үлэһтэра.

ТОС бука бары ситиһиһилэринэр ула-һан кыһатын кыһаһыт, ыһыһылар, убасеһылар З.И.Макароһыны бүгү ах-тан-сатан баһаһыт...

ТОС-пуг бары олохтоохтору "Чу-рапчы нэһилиэгин" күнүгүн эррэдэһи-бит, баһараһыт иһиһиһтэра даһына нэһилиэг ыһтар дьаһалларыгар түмэһүүлээхтик кыһтан, иһиһи күөкүгэ сыһыарыһытар ыһтырабын.

И.И. МАТВЕЕВ,
"Куоҕалы" ТОС салайааччыта.

НАСЛЕЖНЫЙ СОВЕТ ДЕПУТАТОВ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ "ЧУРАПЧИНСКИЙ НАСЛЕГ" ЧУРАПЧИНСКОГО УЛУСА (РАЙОНА) РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)

XXIX сессия II созыва
с. Чурапчы от 12 сентября 2011 г.

РЕШЕНИЕ № 182
О ПРИСВОЕНИИ НАИМЕНОВАНИЙ ВНОВЬ ОБРАЗОВАННЫМ УЛИЦАМ

На основании Федерального закона от 06.10.2003 N 131-ФЗ "Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации", Устава МО "Чурапчинский наслег", наследный Совет решил:

1. Присвоить вновь образованным улицам следующие наименования (согласно схеме №1):

1.1. им. С.Ф. Софронова - улице в районе квартала "Учитель" жилой застройки с. Чурапчы (улица №1)

1.2. ул. Учитель - улице в районе квартала "Учитель" жилой застройки с. Чурапчы (улица №2)

1.3. "ИП Листина" - улице в районе квартала "Учитель" жилой застройки с. Чурапчы (улица №3)

1.4. "М.Е. Переломов" - улице в районе квартала "Учитель" жилой застройки с. Чурапчы (улица №4)

1.5. "А.С. Вродин" - улице в районе квартала "Учитель" жилой застройки с. Чурапчы (улица №5)

2. Своевременно установить указатели с названием улицы и номерами домов;

2.1. Обеспечить регистрацию всех необходимых документов в соответствии с настоящим решением;

3. Настоящее решение вступает в силу со дня официального опубликования;

4. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по земельному использованию и застройке с. Чурапчы.

Ф.С. ЧИЧИНЯРОВ,
Председатель наследного Совета,
И.И. ОКОНЕШНИКОВ,
Глава МО "Чурапчинский наслег".

НАСЛЕЖНЫЙ СОВЕТ ДЕПУТАТОВ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ "ЧУРАПЧИНСКИЙ НАСЛЕГ"

ЧУРАПЧИНСКОГО УЛУСА (РАЙОНА) РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)

XXIX сессия II созыва
с. Чурапчы от 12 сентября 2011 г.

РЕШЕНИЕ № 183

О ПРИСВОЕНИИ НАИМЕНОВАНИЙ ВНОВЬ ОБРАЗОВАННЫМ УЛИЦАМ

На основании Федерального закона от 06.10.2003 N 131-ФЗ "Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации", Устава МО "Чурапчинский наслег", наследный Совет решил:

1. Присвоить вновь образованной ули-

це следующее наименование:

1.1. "Р.М. Дмитриев" - улице в районе квартала "Испытатель" жилой застройки с. Чурапчы.

2. Своевременно установить указатели с названием улицы и номерами домов;

2.1. Обеспечить гражданам регистрацию всех необходимых документов в соответствии с настоящим решением;

3. Настоящее решение вступает в силу со дня официального опубликования;

3. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по земельному использованию и застройке с. Чурапчы.

Ф.С. ЧИЧИНЯРОВ,
Председатель наследного Совета,
И.И. ОКОНЕШНИКОВ,
Глава МО "Чурапчинский наслег".